

1972 ÅRS KOMMITTÉS FÖR REVISION

AV SJÄLVSTYRELSELAGEN

BETÄNKANDE I

med förslag till

- 1) lag angående ändring av självstyrelselagen för Åland;
- 2) lag om vissa inskränkningar i rätten att äga och besitta fast egendom i landskapet Åland; samt
- 3) lag angående ändring av lagen om kommunala arbetskollektivavtal.

TILLHÖR REFERENSBIBLIOTEKET
UTLÅNAS EJ

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l s e

Lagberedningen

Bet. nr 6/1973.

Till Ålands landskapsstyrelse.

Den 18 juli 1972 tillsatte landskapsstyrelsen en kommitté med uppdrag att uppgöra förslag till program för en revision av självstyrelselagen för Åland av den 29 december 1951. Kommittén tillsattes i anledning av att Ålands landsting den 19 april 1971 fattat beslut om att hos landskapsstyrelsen hemställa om en utredning av behovet av ändringar i gällande självstyrelselag.

Kommitténs sammansättning är följande:

ordförande, lantrådet Alarik Häggblom;

viceordförande, talman Folke Woivalin;

ledamöter: vicetalman Nils Dahlman;

landstingsman Börje Hagström; samt

riksdagsman Evald Häggblom.

Som kommitténs sekreterare har anlitats vicehäradshövding Sune Carlsson.

Kommitten, som vid sitt konstituerande sammanträde antagit namnet 1972 års kommitté för revision av självstyrelselagen, erhöll den 23 januari 1973 ändrade direktiv sålunda att den i brådskande ordning skulle utarbeta förslag till ändring av lagstiftningen rörande fastighetsförvärv i landskapet Åland, till ändring av 7 § i självstyrelselagen såvitt gäller stadgandet om rösträttsåldern samt till ett sådant tillägg till självstyrelselagen att ett tjänstekollektivavtalssystem skulle kunna införas jämväl för landskapets och kommunala tjänstemän.

Då sistsagda uppdrag numera slutförts får kommitten härmed vördsam överlämna sitt första delbetänkande innehållande förslag till landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till lagmotion till Finlands riksdag med förslag till lag angående ändring av självstyrelselagen för Åland, till lag om vissa inskränkningar i rätten att äga och besitta fast egendom i landskapet Åland och till lag angående ändring av lagen om kommunala arbetskollektivavtal.

I en viktig principfråga rörande inskränkning av sammanslutningars och stiftelsers rätt att förvärva fast egendom i landskapet har kommittén för att vinna tid inhämtat utlåtanden från Ålands handels-

kammare, Ålands företagarförening r.f. och Ålands producentförbund r.f. Av samma orsak har utlåtande rörande huvuddragen av det föreslagna tjänstekollektivavtalssystemet inhämtats av Ålands lärarförening r.f., Ålands fackliga platsorganisation r.f., Sjuksköterskeföreningens i Finland lokalavdelning på Åland samt Ålands underavdelning av Finlands läkarförbund.

I samband med beredningen av förslaget till lag om vissa inskränkningar i rätten att äga och besitta fast egendom i landskapet Åland aktualiserades frågan om att kvalificerad majoritet i landstinget bör erfordras för bifall till ändring eller upphävande av samt avvikelse från denna lag. Då ett dylikt stadgande även bör ingå i självstyrelselagen, där fullmakt för utfärdande av den nyssnämnda lagen skulle införas, föreslår kommittén ett nytt stadgande därom i 44 § 3 mom. självstyrelselagen.

Kommitten är medveten om att det nya tillståndsförfarandet kan för vissa markägare i landskapet innebära en begränsning av rätten att fritt förfoga över sin egendom. Enligt kommitténs uppfattning borde därför landskapet få ökade resurser för att kompensera de markägare, som av särskild orsak, exempelvis för tryggheten av sin utkomst, behöver kapital och avsett att skaffa sig sådant kapital genom försäljning av fast egendom. Kommittén får på grund därav vördsamt föreslå, att landskapsstyrelsen i samband med beredningen av denna framställning låter särskilt utreda denna fråga.

Mariehamn, den 7 maj 1973.

Alarik Häggblom

Folke Woivalin

Nils Dahlman

Börje Hagström

Evald Häggblom

Sune Carlsson.

Nr /1973.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands
landsting med förslag till lagmotion
till Finlands riksdag med förslag till
lag angående ändring av självstyrelse-
lagen för Åland, till lag om vissa inskränk-
ningar i rätten att äga och besitta fast
egendom i landskapet Åland och till lag
angående ändring av lagen om kommunala
arbetskollektivavtal.

Den 29 november 1968 beslöt landstinget hemställa hos landskaps-
styrelsen om åtgärder för åstadkommande av en total revision av
lagen om utövande av lösningsrätt vid överlåtelse av fastighet i
landskapet Åland. I anledning därav tillsatte landskapsstyrelsen
den 19 mars 1969 en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till
revision av inlösningsinstitutet. Kommittén som erhöll ändrad
sammansättning den 21 januari 1970 har den 6 april 1973 överlämnat
sitt betänkande (Bet. 5/1973), vari föreslås att det nuvarande in-
lösningsförfarandet skulle ersättas med ett system, där rätten till
såväl förvärv som besittning av fast egendom skulle bli beroende
av landskapsstyrelsens prövning i varje enskilt fall. Inlösnings-
stadgandena skulle därmed helt falla bort och de nya stadgandena
avfattas enligt principerna i lagen om utlänningars och vissa samman-
slutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (FFS
219/39). Kommittén har icke utarbetat förslag till lagstiftning, utan
ansett denna uppgift åligga 1972 års kommitté för revision av själv-
styrelselagen.

Sistnämnda kommitté tillsattes den 18 juli 1972 i anledning av
landstingets den 19 april 1971 fattade beslut om att hos landskaps-
styrelsen hemställa om en utredning av behovet av ändringar i själv-
styrelselagen. Kommittén erhöll den 23 januari 1973 ändrade direktiv
sålunda att den i brådskande ordning skulle utarbeta förslag till
ändring av skyddsbestämmelserna rörande fastighetsförvärv i land-
skapet och av stadgandena rörande rösträtt samt förslag till ett
sådant tillägg till självstyrelselagen att förhandlingar om tjänste-
kollektivavtal kunde inledas jämväl för landskapet underlydande tjäns-
temän och kommunala tjänstemän i landskapet.

Landskapsstyrelsen har i likhet med nämnda kommittéer funnit, att
inlösningslagen, som i dagens förhållanden icke mera motsvarar sitt
ändamål, bör ersättas med en ny lag genom vilken icke-ålänningsars
rätt att förvärva eller arrendera fast egendom i landskapet skulle bli

beroende av landskapsstyrelsens tillstånd i varje enskilt fall. Detta förutsätter även ändring av 4 och 5 §§ i självstyrelselagen. Enligt det uppgjorda lagförslaget skulle sådant tillstånd jämväl erfordras för att bolag, andelslag, förening, annan sammanslutning eller stiftelse skulle kunna förvärva eller arrendera fast egendom även om sammanslutningen eller stiftelsen är rent åländsk, det vill säga om dess delägare eller medlemmar och dess styrelse alla är personer med åländsk hembygdsrätt. Tillståndet skulle i sistnämnda fall kunna förenas med sådana villkor, att rätten att äga eller besitta fastigheten består endast så länge som bestämmanderätten i sammanslutningen eller stiftelsen tillkommer personer med åländsk hembygdsrätt. Detta innebär en väsentlig förstärkning av garantierna för att jordbesittningen faktiskt bibehålles i den åländska befolkningens händer.

Genom ett uttryckligt stadgande i lagförslaget förutsättes, att det nya systemet inte skall minska möjligheterna för rent åländska sammanslutningar och stiftelser att förvärva eller arrendera jordområden, som de behöver för sin verksamhet. Det bör här erinras om att också enligt den nu gällande självstyrelselagen är rent åländska sammanslutningar och stiftelser, som verkat kortare tid än fem år, vid jordförvärv jämställda med personer som saknar åländsk hembygdsrätt.

Vid beviljandet av tillstånd till jordförvärv och jordarrenden bör landskapsstyrelsen givetvis i främsta rummet beakta det ursprungliga syftet med skyddsbestämmelserna i folkförbundsrådets beslut, då Ålandsfrågan avgjordes. Därjämte bör landskapsstyrelsen taga all möjlig hänsyn till jordägarnas grundlagsenliga rätt att förfoga över sin egendom. Beträffande sistnämnda rätt gäller nu redan den väsentliga inskränkningen att jord inte kan försälas eller på längre tid än fem år arrenderas till utländska medborgare utan statsrådets tillstånd.

Statsrådet har i allmänhet beviljat utlänningar rätt till jordförvärv på Åland endast om de kunnat påvisa viss anknytning till landskapet. I stort sett samma princip har också landskapsstyrelsen följt när icke-ålännningar beviljats tillstånd att förvärva jord utan att lösningsrätt skall äga rum, liksom också kommunerna när de avgivit yttranden över dylika ärenden. Det ligger i sakens natur, att landskapsstyrelsen enligt det nya systemet bör bevilja tillstånd till jordförvärv i åtminstone alla de fall, där dispens från inlösen skulle ha beviljats enligt nu tillämpade ^{normer}. Men dessutom torde principerna för tillståndsgivningen i enlighet med av landstinget

givna direktiv kunna utan lederande av nationalitetsskyddet ytterligare liberaliseras så, att tillstånd i allmänhet beviljas i sådana fall, där det icke skulle anses föreligga skäl för landskapet att inlösa området, om nuvarande lagstiftning gällde. Sålunda skulle icke-ålämningar kunna få rätt att inköpa eller arrendera jordområden, som har ringa betydelse för ortsbefolkningens näringar, ifall jordägaren själv är i stort behov av försäljnings- eller arrendeinkomsten.

Rösträttsåldern för deltagande i riksdags- och elektors- samt i kommunalval har i riket sänkts från 20 till 18 år genom lagarna den 12 maj 1972 om ändring av riksdagsordningen (FFS 357/72) och om ändring av kommunallagen (FFS 360/72). Då enhetliga stadganden är önskvärda borde en motsvarande sänkning av rösträttsåldern för deltagande i landstingsval genomföras. En förutsättning härför är att självstyrelselagens 7 § 1 mom. ändras.

I riket har genom tillkomsten av lagstiftningen om tjänstekollektivavtal (FFS 662-675/70) från den 1 december 1970 införts ett bestående förhandlings-, avtals- och medlingssystem för såväl statens som kommunala tjänstemän. Enär denna lagstiftning som sådan icke kan tillämpas på landskapsförvaltningen underlydande tjänstemän eller på kommunala tjänstemän i landskapet föreslår landskapsstyrelsen en sådan ändring av självstyrelselagen, att legal möjlighet skulle skapas för att få till stånd ett för landskapet lämpat motsvarande förhandlingsystem. Så snart lagstiftningsbehörigheten såvitt gäller tjänstekollektivavtal på Åland därigenom överförs på landskapet avser landskapsstyrelsen att utarbeta förslag till en egen landskapslagstiftning på området. De ^{flesta} flesta organisationer, som hörts i detta ärende, ställer sig positiva till ett dylikt förfarande.

Den 23 juni 1971 fattade landstinget beslut om antagande av landstingsordning för landskapet Åland. I beslutets 55 § 1 mom. ingick krav på kvalificerad majoritet om minst två tredjedelar av de avgivna rösterna för landstingsbeslut om bifall till antagande, ändring eller upphävande av eller avvikelse från självstyrelselagen och lagen om utövande av lösningsrätt vid överlåtelse av fastighet i landskapet Åland. Självstyrelselagens 44 § 1 mom. och 7 § inlösningslagen måste dock enligt högsta domstolens tolkning förstås så, att landstinget givit sitt bifall, då dess flertal omfattat denna mening och att kravet på större än som regel gällande enkel majoritet hade förutsatt uttryckligt stadgande i självstyrelselagen och inlösningslagen. Emedan 55 § 1 mom. landstingsbeslutet således stod i strid med förenämnda stadganden i självstyrelselagen och inlösningslagen, ansåg högsta domstolen att landstinget på denna punkt hade överskridit

sin lagstiftningsbehörighet. En minoritet i högsta domstolen (9 justitieråd) fann emellertid att regleringen av tillvägagångssättet uti ifrågavarande fall var en sådan angelägenhet, varom bestämmelser enligt 10 § självstyrelselagen utfärdas i landskapslag. För den skull och då kravet på en majoritet om minst två tredjedelar, som har förebilder i riksdagsordningen och kommunallagen, icke kunde anses oskäligt, ansåg minoriteten, att landstinget icke på denna punkt överskridit sin behörighet. Republikens President omfattade högsta domstolens utlåtande och beslöt den 29 oktober 1971 att landstingsbeslutet skulle förfalla.

Då landskapsstyrelsen anser att jämväl denna fråga borde lösas i samband med förevarande delrevision av självstyrelselagen föreslås ett klarläggande tilläggsstadgande till självstyrelselagen samt ett motsvarande stadgande i lagen om vissa inskränkningar i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland.

Med hänvisning till det anförda får landskapsstyrelsen vördsamt föreslå, att Landstinget ville genom Finlands Regering till Riksdagen överlämna följande lagmotion:

Ålands landstings lagmotion till Finlands Riksdag med förslag till lag angående ändring av självstyrelselagen för Åland, till lag om vissa inskränkningar i rätten att äga och besitta fast egendom i landskapet Åland och till lag angående ändring av lagen om kommunala arbetskollektivavtal.

I 4 § självstyrelselagen för Åland av den 28 december 1951 (FFS 670/51) stadgas, att ifall fastighet belägen inom landskapet Åland genom annat fång än arv eller expropriation övergår till person, som ej ätnjuter åländsk hembygdsrätt, eller till bolag, andelslag, förening, annan sammanslutning eller stiftelse, som ej under minst fem års tid haft laglig hemort inom landskapet eller ej har en styrelse, vars alla medlemmar ätnjuter åländsk hembygdsrätt, äger landskapet, den kommun, inom vilken fastigheten är belägen, eller enskild person, som har hembygdsrätt på Åland, befogenhet att inlösa fastigheten. Ålands landskapsstyrelse kan, om skäl därtill föreligger, i enskilda fall efter prövning tillåta förvärv av fastighet på Åland, varvid inlösningsrätt icke äger rum. Närmare bestämmelser om lösningsrättens utövande och om företrädesrätt till inlösen ingår i lagen den 28 december 1951 om utövande av lösningsrätt vid överlåtelse av fastighet i landskapet Åland (671/51).

Nämnda lagstiftning har föregåtts av 5 § lagen den 11 augusti 1922 innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning (189/22), den s.k. garantilagen och den därpå grundade lagen av den 1 april 1938 om utövande av lösningsrätt vid försäljning av fastighet i landskapet Åland (140/38).

Syftemålet med denna lagstiftning har varit att statsrättsligt förverkliga de av Nationernas förbunds råd vid Ålandsfrågans avgörande i Genève den 24 och 27 juni 1921 givna och av Finland godkända nationalitetsgarantierna i fråga om bibehållande av jordbesittningen på Åland i befolkningens egna händer. Men redan då garantilagen stiftades var man medveten om vissa brister i densamma. Sålunda framhöll Riksdagen i sitt svar på regeringens proposition bl.a. "Betänkligt är även stadgandet om lösningsrätt till åländsk fastighet såväl ur den synpunkten att detsamma måhända medför skada för innevånarna själva på Åland, som ock ur den synpunkten att det är ovisst, huruvida stadgandet motsvarar sitt ändamål".

Under de senaste åren har det även klart framgått att de nämnda skyddsstadgandena i flera avseenden är synnerligen bristfälliga. Lösningslagens bestämmelser kan på olika sätt kringgås, bland annat genom att jordområden tages i besittning på grund av formella arrendeavtal, som i realiteten medför överlåtelse av äganderätten. Sålunda har en svensk fastighetsförmedlare under senare år specialiserat sig på att kringgå såväl rikets lagstiftning om begränsning av utlänningars rätt att äga fastighet som inlösningslagen genom att upprätta femåriga arrendekontrakt till säkerhet för vars förlängning i markägares stömlägenhet intecknade skuldsedlar överlämnats till arrendetagaren. En brist i inlösningslagen innebär det även att lösningsrätt inträder först efter det lagfart beviljats. Då har den nya ägaren redan hunnit etablera sig på området och i många fall vidtagit åtgärder, som inverkar negativt på andras eventuella intresse för att inlösa fastigheten.

En stigande efterfrågan på mark för fritidsändamål kommer i framtiden att ytterligare öka trycket på det åländska skärgårdsområdet. Landskapets, kommunernas och de enskilda ålänningarnas möjligheter att inlösa försålda holmar och strandområden på grund av bristande resurser i relation till förhöjda priser begränsar dessutom möjligheterna att utnyttja inlösningsrätten. Därtill kommer att nämnda skyddsbestämmelser, som nämnts, i praktiken visat sig ge ett ofullständigt skydd då man genom olika tillvägagångssätt kunnat sätta inlösningsförfarandet ur spel. En speciell svaghet vidlåder inlösnings-

systemet med hänsyn därtill att stadgandena om inlösningsrätt gäller enbart vid förvärv av fastighet och icke då åtkomsten grundar sig på lega.

Erfarenheterna av inlösningsssystemet visar således att nuvarande lagstiftning trots de betydelsefulla ändringar som infördes genom 1951 års lag är behäftad med stora brister. För att den åländska jorden i fortsättningen skall kunna bibehållas i den åländska befolkningens egna händer borde landskapet kunna räkna med statsmakternas medverkan till att skapa sådana garantier som ursprungligen avsågs genom Nationernas förbunds råds beslut av år 1921. Då en sådan målsättning icke kan förverkligas med bibehållande av det nuvarande inlösningsssystemet återstår endast utvägen att ersätta detta system med ett förfarande som innebär att landskapsstyrelsens tillstånd skulle erfordras i varje enskilt fall då en person som är i avsaknad av åländsk hembygdsrätt förvärvar eller på grund av legoavtal besitter fast egendom i landskapet.

I rätten att arrendera jord på Åland torde redan 1946 års regeringsproposition med förslag till ny självstyrelselag ha avsett en inskränkning. Enligt förslaget 4 § skulle nämligen åländsk hembygdsrätt utgöra förutsättning för att utan inskränkning "förvärva och besitta fastighet belägen i landskapet Åland". Ordet "besitta" utelämnades emellertid i 1948 års proposition, på vilken den nuvarande självstyrelselagen grundar sig.

I landstingsordningen för landskapet Åland av den 2 februari 1972 ingår bestämmelser om att i landskapslag som berör självstyrelsens konstitution kan bestämmas att ändring, förklaring och upphävande av samt avvikelse från lagen skall vid tredje behandlingen omfattas av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. Då sådan bestämmelse införes, skall landskapslagen stiftas i samma ordning.

Då detta lagrum första gången behandlades i landstinget ingick i landstingsbeslutet jämväl krav på kvalificerad majoritet om minst två tredjedelar av de avgivna rösterna för landstingsbeslut om bifall till antagande, ändring eller upphävande av eller avvikelse från självstyrelselagen och inlösningslagen. Självstyrelselagens 44 § 1 mom. och 7 § inlösningslagen måste dock enligt majoritetens i högsta domstolen (16 justitieråd) tolkning förstås så, att landstinget givit sitt bifall, då dess flertal omfattat denna mening och att kravet på större än som regel gällande enkel majoritet hade förutsatt ett uttryckligt stadgande i självstyrelselagen och inlösningslagen. Emedan i landstingsbeslutet intaget stadgande om kvalificerad majoritet således stod i strid med nämnda stadganden i självstyrelselagen och inlösningslagen ansåg högsta domstolen att landstinget på denna

punkt hade överskridit sin lagstiftningsbehörighet. Denna ståndpunkt omfattades även av Republikens president, som beslöt att landstingsbeslutet på grund därav skulle förfalla.

En minoritet i högsta domstolen (9 justitieråd) var emellertid av den meningen att regleringen av tillvägagångssättet uti ifrågavarande fall, var en sådan angelägenhet, varom bestämmelser enligt 10 § självstyrelselagen ^{kunde} utfärdas i landskapslag. På den grund och då kravet på en majoritet om minst två tredjedelar, som har förebilder i riksdagsordningen och kommunallagen icke kunde anses oskäligt, ansåg minoriteten, att landstinget på denna punkt icke överskridit sin behörighet.

Då landstingets stöd av 44 § 1 mom. självstyrelselagen och 12 § nu föreslagen lag om vissa inskränkningar att äga och besitta fast egendom i landskapet Åland givet bifall, i allra högsta grad berör självstyrelsens konstitution, erfordrar en uppföljning av landstingsordningens berörda bestämmelse om kvalificerad majoritet ett uttryckligt stadgande därom att i landskapslag kan om ifrågavarande bifall bestämmas att förslag därom skall omfattas av en kvalificerad majoritet om minst två tredjedelar för att bifallet skall anses vara givet.

Detaljmotivering.

1. Lagen angående ändring av självstyrelselagen för Åland.

a) Inskränkningar i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland.

4-5 §§. Då förslaget till lag om vissa inskränkningar i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland även skulle gälla innehav av fast egendom på grund av lego- eller annat avtal, måste 4 § i självstyrelselagen ändras så, att hembygdsrätten skulle utgöra förutsättning för enskild person att förutom förvärva även besitta fastighet i landskapet Åland utan i 5 § nämnd inskränkning.

Såsom av den allmänna motiveringen redan framgått skulle landskapsstyrelsens tillstånd erfordras i varje enskilt fall då person, som saknar åländsk hembygdsrätt med äganderätt förvärvar eller på grund av lego- eller annat avtal besitter fast egendom i landskapet Åland. För utlänningars fastighetsförvärv skulle förutom statsrådets tillstånd i stöd av lagen om utlänningars samt vissa sammanlutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (219 39) sålunda erfordras jämväl landskapsstyrelsens tillstånd.

En förutsättning för att bolag, andelslag, föreningar och andra sammanslutningar samt stiftelser kunnat förvärva fast egendom i landskapet utan att lösningsrätt skulle äga rum utgör enligt 5 § självstyrelselagen, dels att bolaget verkat i landskapet under 5 år och dels att styrelsens samtliga medlemmar åtnjuter åländsk hembygdsrätt. Detta stadgande har kunnat kringgåas dels därigenom att äganderätten och därmed den faktiska förfoganderätten över bolaget legat i andra händer än dem som formellt fungerat som bolagets styrelse. Dessutom har ägandeförhållandena likaväl som styrelsens sammansättning kunnat obehindrat förändras, efter det tiden för ställande av inlösningsanspråk gått till ända.

För att möjligheterna att kringgå skyddsbestämmelserna rörande fastighetsförvärv skall kunna elimineras så långt det är möjligt torde den bästa utvägen vara att underställa samtliga bolags och andra sammanslutningars eller stiftelsers fastighetsförvärv på Åland landskapsstyrelsens tillståndsprövning. Detta skulle visserligen drabba även de juridiska personer som har sin hemort i landskapet och vilka ägs och förvaltas av enbart personer med åländsk hembygdsrätt men härvid bör beaktas att dylika juridiska personer redan enligt gällande lag under de fem första verksamhetsåren varit tvungna att anhålla om tillstånd för att av dem förvärvat fastighet icke skulle vara underkastad inlösningsförfarande.

b) Rösträttsåldern.

7 §. Riksdagen har redan såvitt gäller riksdagsval och kommunalval beslutat om en sänkning av rösträttsåldern från 20 till 18 år. Då rösträttsåldern för deltagande i landstingsval av principiella skäl borde vara densamma som gäller vid riksdagsval och kommunalval i riket föreslås att 7 § i självstyrelselagen ändras, så att däri stadgad rösträttsålder fastställs till 18 år.

c) Tjänstekollektivavtal.

11 § 2 mom. a.p., 36 § 2 och 3 mom. För att utveckla skötseln av de angelägenheter som rör villkoren för tjänstemännens anställningsförhållande och för att upprätthålla arbetsfred inom den offentliga förvaltningen har i riket från den 1 december 1970 införts ett bestående förhandlings-, avtals- och medlingssystem, som bygger på avtalsfrihetens princip. I detta syfte tillkom lagstiftningen om tjänstekollektivavtal, vilken är helt jämförbar med gällande lagstiftning om arbetskollektivavtal för arbetstagare. Tjänst-

tekkollektivavtalslagstiftningen omfattar icke enbart personer i tjänste- eller därmed jämförbart avtalsförhållande till staten utan även kommunala tjänsteinnehavare.

En central del av tjänstekollektivavtalslagstiftningen utgöres av lagen om statens tjänstekollektivavtal (FFS 664/70) och lagen om kommunala tjänstekollektivavtal (FFS 669/70). Till dessa lagar ansluter sig lagen om ändring av 65 och 66 §§ regeringsformen (FFS 662/70), lagen om ändring av riksdagsordningen (FFS 663/70), lagen angående ändring av 4 § lagen om riksdagsmannaarvode (FFS 665/70), lagen om ändring av 19a § arbetstidslagen (FFS 666/70), lagen angående ändring av lagen om arbetsdomstolen (FFS 667/70), lagen angående ändring av lagen om medling i arbetstvister (FFS 668/70), lagen om kommunala arbetskollektivavtal (FFS 670/70), lagen om kommunala avtalsdelegationen (FFS 671/70), lagen om kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtals inverkan på statsunderstöd (FFS 672/70), lagen om ändring av kommunallagen (FFS 673/70), lagen angående ändring av 1 § lagen om förhandlingsrätt för innehavare av kommunala tjänster (FFS 674/70) samt lagen angående ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (FFS 675/70).

Även om lagstiftningen rörande kollektivavtal, till vilket område nämnda lagar kan hänföras, enligt 11 § 2 mom. 9 p. självstyrelselagen är hänförd till rikets lagstiftningskompetens och därmed gäller även i landskapet, är det dock icke möjligt att tillämpa densamma på landskapets tjänstemän eller på de kommunala tjänstemännen i landskapet, enär därtill erfordras landstingets medverkan. Enligt 36 § självstyrelselagen ankommer det nämligen på landskapet att inrätta de för landskapsförvaltningen erforderliga tjänsterna och befattningarna, vilket ansetts innefatta befogenhet för landskapet att jämväl bestämma den tjänsterna och befattningarna åtföljande avlöningen. Till den del kommunalförvaltningen enligt 13 § 1 mom. faller under landskapets lagstiftningsbehörighet, ankommer det även på landstinget att genom landskapslagstiftningen fastställa storleken av de löner och andra förmåner för kommunala tjänstemän, som enligt vad därom är stadgat skall läggas till grund för beviljande av landskapsbidrag.

För att landskapets tjänstemän och de kommunala tjänstemännen i landskapet skall komma i åtnjutande av samma förhandlings-, avtals- och medlingssystem som enligt nämnda rikslagstiftning tillkommer tjänstemännen i riket skulle erfordras ett sådant tillägg

till självstyrelselagen, att lagstiftningsbehörigheten i fråga om tjänstekollektivavtal för landskapstjänstemän och kommunala tjänstemän i landskapet skulle tillkomma landstinget.

Enligt lagen om ändring av 65 och 66 §§ regeringsformen (FFS 662/70) ankommer det på riksdagens löne delegation att genom veder börande medlem av statsrådet följa med förhandlingarna om sådant avtal och till den del riksdagens godkännande är av nöden på riksdagens vägnar godkänna avtalet. Löne delegationen kan vid behov underställa sitt beslut i saken riksdagen för fastställelse.

På motsvarande sätt borde landskapets förhandlingsförfarande underlättas genom att landstinget skulle ges möjlighet att befullmäktiga ett utskott i landstinget att på dess vägnar godkänna ingångna avtal eller såvitt gäller kommunala tjänstekollektivavtal, godkänna sådant avtal såsom grund för utbetalande av landskapsbidrag till kommunerna för avlönande av kommunala tjänstemän. Utskottet skulle även ges möjlighet att underställa sitt beslut landstinget för godkännande.

Lagstiftningsbehörigheten såvitt gäller arbetskollektivavtal mellan landskapet och arbetstagarorganisationerna samt mellan kommunerna och arbetstagarorganisationerna skulle genom föreliggande lagändring icke undergå någon ändring. Enär i landskapet för närvarande finns 16 kommuner borde dock för kommunala kollektivavtal inrättas ett för kommunerna gemensamt organ, som på kommunernas vägnar ges befogenhet att med arbetstagarorganisationerna ingå arbetskollektivavtal. Genom lagen om kommunala arbetskollektivavtal har på motsvarande sätt den kommunala avtalsdelegationen givits fullmakt att på kommunernas vägnar ingå avtal och tillämpas beträffande detta organ vad i lagen om arbetskollektivavtal är stadgat om arbetsgivare eller registrerad arbetstagare.

På grund av att arbetskollektivavtalslagstiftningen även framdeles skulle vara förbehållen rikets lagstiftningskompetens föreslås därför ett tillägg till 1 § lagen om kommunala arbetskollektivavtal enligt vilket i landskapslagstiftningen förutsatt kommunalt avtalsorgan skulle ges samma befogenheter och rättsliga ställning i landskapet Åland som den kommunala avtalsdelegationen har enligt sagda lag i övriga delar av landet.

d) Bestämmelser om kvalificerad majoritet.

44 § 3 mom. Beträffande detta tilläggsmoment hänvisas till allmänna motiveringen.

2. Lag om vissa inskränkningar i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland.

1 §. Stadgandet i 1 mom. har givits samma lydelse som förslaget till 5 § 1 mom. självstyrelselagen, vilket stadgande redan närmare berörts.

I 2 mom. föreslås att lagens bestämmelser rörande fast egendom även skall tillämpas på outbruten del av fastighet. Härigenom förhindras kringgående av lagen därigenom att förvärvad outbruten del icke lämnas till styckning.

2 §. Det föreslagna tillstånds förfarandet skulle icke tillämpas på hyresavtal rörande fastighet, om hyrestiden enligt avtalet är högst ett år och avtalet upphör att gälla vid hyrestidens utgång utan uppsägning. Hyrestiden för den på Åland vanligast förekommande formen av fastighetsuthyrning, d.v.s. uthyrning av s.k. turiststugor, överskrider mycket sällan ett år, varför denna uthyrningsverksamhet även efter lagens ikraftträdande skulle få ske utan hinder av denna lag.

Enligt gällande lagstiftning om bankverksamhet är bankernas rätt att förvärva fastigheter i betydande mån begränsad. Utan hinder av dessa begränsande stadganden kan dock bankerna temporärt förvärva egendom, som utgör pant eller säkerhet för ogulden fordran. För att icke bankernas verksamhet skall försvåras i landskapet genom den nu föreslagna lagen skulle den ej äga tillämpning på dylika temporära fastighetsförvärv.

Den nya lagen bör givetvis icke få retroaktiv tillämpning på de fastighetsförvärv eller de innehav av fastigheter som tillkommit före lagens ikraftträdande. Likaså skulle lagen i likhet med inlösningslagen ej heller äga tillämpning på fastigheter som efter lagens ikraftträdande genom arv övergår till person som ej åtnjuter åländsk hembygdsrätt.

3 §. Denna paragraf har utarbetats med 10 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier i dess lydelse av den 11 juli 1972 (544/72) såsom förebild.

I stadgandena rörande påföljderna i det fall att ansökan icke ingivits i laga tid eller med särskild motivering efter utgången av denna tid har landskapsstyrelsen givits de befogenheter, som enligt sagda rikslag ankommer på länsstyrelsen i motsvarande fall.

4 §. Enligt 1 § 1 mom. skall landskapsstyrelsens tillstånd såsom nämnts krävas även i det fall att fastighet upplåtes på grund av lego- eller annat motsvarande avtal. För att landskapsstyrelsen skall ges möjlighet att slutligt avgöra dylik tillståndsansökan, innan legotagare tillträder fastigheten, är det nödvändigt att i lagen föreskriva uttryckligt förbud mot besittningstagande innan tillstånd beviljats.

Legoavtal, varigenom besittning av fastighet skulle strida mot bestämmelserna i lagen skulle ipso jure vara ogiltigt. För att **kunna stävja olaga besittningar** av fastigheter borde landskapsstyrelsen ges befogenhet att i dylika fall förordna om vräkning på motsvarande sätt som landskapsstyrelsen äger rätt att förordna om försäljning av fastighet i sådana fall, då tillstånd att förvärva fastighet avslagits eller då ansökan om tillstånd att äga fastighet trots uppmaning icke inlämnats.

5 §. Stadgandet har utarbetats i överensstämmelse med 11 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier, 1 mom. i dess lydelse av den 11 juli 1972.

6 §. På samma sätt som statsrådet äger rätt att föreskriva villkor vid beviljande av tillstånd i stöd av lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier, skulle landskapsstyrelsen ges befogenhet att vid tillstånd fästa särskilda villkor. Som exempel på sådana villkor kan nämnas, att såvitt sökanden är en juridisk person, att alla styrelsemedlemmar eller minst en bestämd del av dem eller minst en beständ del av sammanslutningens delägare eller medlemmar skall åtnjuta åländsk hembygdsrätt vid äventyr att fastigheten eljest på sätt i 7 § stadgas kan säljas på offentlig auktion. Ifall sökanden är näringsidkare, sammanslutning eller stiftelse skall alltid som villkor uppställas att verksamhetens beskaffenhet eller sammanslutningens ändamål icke får ändras utan landskapsstyrelsens tillstånd.

Med tanke på lagens syftemål och då åländska bolag såvitt möjligt icke borde hindras i sin normala verksamhet på grund av de nya skyddsbestämmelserna, borde särskilda skäl krävas för att i 1 § 1 mom. avsett tillstånd skall kunna förvägras bolag, andelslag, förening eller stiftelse, som dels under fem år haft laglig hemort inom landskapet och dels har en styrelse vars alla medlemmar åtnjuter åländsk hembygdsrätt. Dylika juridiska personers förvärv skulle dessutom underlättas därigenom att landskapsstyrelsen icke i deras fall skulle behöva inhämta kommunens utlåtande, innan ärendet upptas till slutlig behandling. På detta sätt skulle sådana ansökningar vid behov kunna behandlas i skyndsam ordning.

7 §. Bestämmelserna om s.k. bulvanförhållanden har givits samma utformning som 14 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier. Motsvarande påföljd skulle dessutom kunna drabba tillståndshavare som på grund av laga kraft vunnet domstolsutslag konstaterats ha brutit mot de villkor landskapsstyrelsen eventuellt uppställt i tillståndsbeslutet.

8-9 §§. Dessa stadganden motsvarar i huvudsak stadgandena i 15 och 18 §§ lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier. För att landskapsstyrelsen skall kunna handha övervakningen av lagen skulle härads-skrivaren i landskapet Åland åläggas att till landskapsstyrelsen översända avskrift av de journalutdrag, som berör i lagen avsedda fastighetsöverlåtelser.

10 §. Övervakningen av lagens tillämpning skulle jämväl handhas av fastighetsdomare i landskapet. Denna övervakning skulle närmast ske i samband med skötseln av lagfartsregistret. Sålunda skulle av lagfartssökande erfordras antingen landskapsstyrelsens tillstånd eller utredning om att sökanden åtnjuter åländsk hembygdsrätt.

11 §. Enligt 40 § 1 mom. självstyrelselagen kan besvär över landskapsstyrelsens beslut och övriga ämbetsåtgärder anföras såsom är stadgat om anförande av besvär i motsvarande fall över länsstyrelsens beslut. Detta stadgande har emellertid med beaktande av 5 § 1 mom. lagen angående Högsta förvaltningsdomstolen tolkats så, att ändamålsenligheten av ett landskapsstyrelsebeslut icke kan upptas till prövning i Högsta förvaltningsdomstolen. På den grund bör besvärsrätt ej heller föreligga när landskapsstyrelsens beslut avser förverkligandet av nationalitetsskyddsbestämmelserna i självstyrelselagen. För att osäkerhet icke skall uppstå vid tillämpning av nu föreliggande lag, föreslås ett uttryckligt stadgande, enligt vilket besvär icke skulle få anföras över landskapsstyrelsens i stöd av lagen meddelat beslut. Visserligen skulle ett så allmänt formulerat stadgande även komma att beröra landskapsstyrelsens beslut om vissa åtgärder i anledning av bl.a. underlåtelse från berörda personers sida, men då besvärsrätt föreligger rörande domstolsbeslut i stöd av 7 §, skulle en ytterligare möjlighet till besvär i dylika fall icke vara av behovet påkallat.

12 §. Paragrafens 1 mom. motsvaras av 7 § lagen om utövande av lösningsrätt vid överlåtelse av fastighet i landskapet Åland. Beträffande 2 mom. hänvisas till allmänna motiveringen.

13 §. På överlåtelse av fast egendom som skett innan lagens ikraftträdande bör inlösningsförfarandet enligt tidigare gällande lag, d.v.s. inlösningslagen, fortfarande äga tillämpning.

3. Lag angående ändring av lagen om kommunala arbetskollektivavtal.

Beträffande förslaget till ändring av denna lag hänvisas till vad ovan under rubriken "Tjänstekollektivavtal" anförts.

Med hänvisning till vad ovan anförts och med stöd av 15 § självstyrelselagen för Åland får Ålands landsting vördsamt förelägga Riksdagen till antagande följande lagförslag:

angående ändring av självstyrelselagen för Åland.

I enlighet med Riksdagens beslut, tillkommet på sätt 67 § riksdagsordningen föreskriver ändras med Ålands landstings bifall 4 § 1 mom., 5 §, 7 § 1 mom. och 11 § 2 mom. 9 p. självstyrelselagen för Åland av den 28 december 1951 (670/51) samt fogas till 36 § nya 2 och 3 mom. Ävensom till 44 § ett nytt 3 mom. såsom följer:

4 §.

Finsk medborgare, som åtnjuter åländsk hembygdsrätt på Åland, äger rätt att utan sådan inskränkning, som i 5 § sägs, förvärva eller besitta fastighet belägen inom landskapet. Åländsk hembygdsrätt utgör förutsättning för kommunal rösträtt och rösträtt vid val till landstinget.

- - - - -

5 §.

Person, som ej åtnjuter åländsk hembygdsrätt samt bolag, andelslag, förening, annan sammanslutning eller stiftelse, må icke utan av landskapsstyrelsen för varje särskilt fall beviljat tillstånd med äganderätt förvärva eller på grund av lego- eller annat avtal besitta fast egendom i landskapet Åland.

Närmare stadganden angående i denna paragraf avsedda inskränkningar meddelas i särskild lag.

7 §.

Landstingets medlemmar väljes genom omedelbara, proportionella och hemliga val. Rösträtten vid dessa val skall vara allmän och lika för män och kvinnor, vilka före valåret fyllt 18 år.

- - - - -

11 §.

- - - - -

Till rikets lagstiftningsbehörighet hänföres jämväl stiftande av allmän lag eller utfärdande av förordning, då ärendet rör:

- - - - -

9) alkohollagstiftningen; socialförsäkring; moderskapsunderstöd samt familje- och barnbidrag; invalidvård och invalidpenning; arbetarskydd, kollektivavtal med i 36 § 2 och 3 mom. nämnda undantag samt medling i kollektiva arbetstvister ävensom annan arbetslagstiftning med i 13 § 1 mom. 6 punkten omförmälda undantag; skifteslagstiftningen; fastighetsregister; tomtmätning i stad;

- - - - -

Angående villkoren i landskapstjänstemännens anställningsförhållande må bestämmas genom tjänstekollektivavtal på sätt därom stadgas i landskapslag. I landskapslag må bestämmas att ett utskott i landstinget befullmäktigas att genom landskapsstyrelsen följa med förhandlingarna om sådant avtal och till den del landstingets godkännande är av nöden på landstingets vägnar godkänna avtalet. Utskottet må underställa sitt beslut i saken landstinget för fastställelse.

Angående villkoren i kommunala tjänstemännens anställningsförhållande i landskapet må bestämmas genom kommunala tjänstekollektivavtal på sätt därom stadgas i landskapslag. Beror beloppet av landskapsbidrag enligt landskapslag om villkoren i sådan persons anställningsförhållande, som är i tjänst hos den som beviljas bidraget, må åt i 3 mom. avsett utskott genom landskapslag uppdragas att genom landskapsstyrelsen följa med förhandlingarna om dessa villkor och på landstingets vägnar till nödiga delar godkänna dem såsom grund för bidraget. Utskottet må underställa sitt beslut i saken landstinget för fastställelse.

I landskapslag kan bestämmas att landstingets i 1 mom. avsedda bifall skall vid ärendets tredje behandling i landstinget omfattas av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. Landskapslag, där sådan bestämmelse införes, skall stiftas i sagda ordning.

Denna lag träder i kraft den

L a g

om vissa inskränkningar i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland.

I enlighet med Riksdagens beslut, tillkommet på sätt 67 § riksdagsordningen föreskriver stadgas med Ålands landstings bifall som följer:

1 §.

Person, som ej åtnjuter åländsk hembygdsrätt samt bolag, andelslag, förening, annan sammanslutning eller stiftelse, får icke utan av landskapsstyrelsen för varje särskilt fall beviljat tillstånd med äganderätt förvärva eller på grund av lego- eller annat avtal besitta fast egendom i landskapet Åland.

Vad i denna lag är stadgat om fast egendom skall jämväl äga tillämpning på outbruten del av fastighet.

2 §.

Utan hinder av stadgandena i denna lag får

1) fastighet upplåtas med stöd av hyresavtal enligt hyreslagen under förutsättning att hyrestiden utgör högst ett år och att hyresavtalet upphör att gälla vid hyrestidens utgång utan uppsägning;

2) bank på sätt därom är särskilt stadgat temporärt förvärva fast egendom, som utgör pant eller säkerhet för ogulden fordran; samt

3) envar äga och besitta den egendom han före ikraftträdandet av denna lag lagligen i sin ägo eller besittning bekommit eller därefter i arv erhållit.

3 §.

Ansökan om tillstånd att med äganderätt förvärva fast egendom skall, om överlåtelsehandling eller annat avtal redan upprättats, sökas inom tre månader från det handlingen undertecknades samt handlingen eller avskrift därav bifogas ansökan.

Landskapsstyrelsen kan utan hinder av vad i 1 mom. angående tid för ansökan om tillstånd är stadgat, behandla tillståndsansökan, som gjorts efter tidens utgång, om på grund av ansökan särskilda skäl därtill anses föreligga.

Innan landskapsstyrelsen till slutlig prövning upptar ansökan om tillstånd, som avses i 1 § 1 mom. skall med i 6 § 2 mom. nämnt undantag utlåtande införskaffas av den kommun, i vilken fastigheten är belägen.

Har ansökan om tillstånd, som gäller förvärv av fast egendom, icke inlämnats inom stadgad tid eller senare, skall landskapsstyrel-

sen efter att ha erhållit kännedom om saken, i rekommenderat brev genom postens förmedling meddela den som uraktlåtit att inlämna ansökan, att egendomen inom sex månader från meddelandets datum skall överlåtas till någon som har rätt att äga densamma, vid äventyr att den eljest försäljes på offentlig auktion. Samtidigt skall tillkännagivas, att tillståndsansökningen inom sagda tid, med beaktande av vad i 2 mom. är stadgat, kan sändas till landskapsstyrelsen, varvid de i 2 mom. avsedda särskilda skälen för att ansökan skall upptagas till behandling även bör framläggas i ansökningen. Är vederbörandes postadress icke känd, sändes meddelandet till ifrågasvarande fastighet.

Föranledes icke annat av vad i denna paragraf är stadgat, skall landskapsstyrelsen efter utgången av den i 4 mom. avsedda tiden om sex månader, försåvitt de förhållanden, på grund av vilka vederbörandes rätt att äga fast egendom är inskränkt, icke upphört, utan dröjsmål förordna om egendomens försäljning på offentlig auktion för ägarens räkning, utan hinder av att i 4 mom. nämnt meddelande från landskapsstyrelsen icke kunnat tillställas vederbörande.

4 §.

Fastighet, som upplåtits i stöd av lego- eller annat avtal till i 1 § 1 mom. avsedd person, sammanslutning eller stiftelse får ej tillträdas av arrendetagaren, förrän landskapsstyrelsens i sagda lagrum nämnt tillstånd meddelats.

Lego- eller annat avtal, varigenom besittningen gäller i strid med stadgandena i denna lag, är ogiltigt och skall innehavaren på åtgärd av landskapsstyrelsen vräkas.

5 §.

Har landskapsstyrelsen avslagit ansökan om tillstånd rörande förvärfv av fast egendom och har egendomen icke inom sex månader därefter överlåtit till någon som har rätt att äga sagda egendom, skall landskapsstyrelsen, om icke de förhållanden som inskränker vederbörandes rätt att äga fast egendom upphört, förordna om offentlig auktion med iakttagande i tillämpliga delar av vad i 3 § 5 mom. är stadgat. Till landskapsstyrelsens beslut om att ansökan avslagits, vilket skall tillställas sökanden, skall fogas tillkännagivande om vad ovan till efterrättelse är stadgat.

Den som överlåtit fast egendom är icke berättigad att klandra fånget på den grund, att detta strider mot stadgandena i denna lag.

6 §.

Då i 1 § 1 mom. nämnt tillstånd meddelas, kan det beviljas på de villkor landskapsstyrelsen pröva nödigt föreskriva. Där sådant tillstånd meddelas näringsidkare, sammanslutning eller stiftelse, skall som villkor bestämmas, att verksamhetens beskaffenhet eller sammanslutningens eller stiftelsens ändamål icke får ändras utan landskapsstyrelsens tillstånd.

Utan särskilda skäl får tillstånd icke förvägras bolag, andelslag, förening, annan sammanslutning eller stiftelse, som under fem års tid haft laglig hemort inom landskapet och har en styrelse vars alla medlemmar åtnjuter åländsk hembygdsrätt. Före handläggningen av sådan ansökan behöver icke landskapsstyrelsen inhämta vederbörande kommuns utlåtande i ärendet.

7 §.

Har genom laga kraft vunnet domstolsutslag fastställts att den som erhållit i 1 § 1 mom. nämnt tillstånd att förvärva fast egendom brutit mot i tillståndsbeslutet med stöd av 6 § uppställt villkor, eller att någon som har fång på fast egendom, är mellanhand för annan, vars rätt att äga egendomen är underkastad i denna lag stadgade inskränkningar, i det han huvudsakligen för dennes räkning uppträder såsom ägare (bulvan), skall landskapsstyrelsen, därest egendomen icke inom sex månader överlåtes till någon som är berättigad att äga densamma, förordna, att den skall försäljas på offentlig auktion. Sådant förordnande gäller oaktat rättelse har skett i fråga om villkorets iakttagande eller fastigheten har överlåtits till annan efter sagda tid.

Har på i 1 mom. nämnt sätt fastställts att den, som beviljats tillstånd att på grund av lego- eller annat avtal besitta fast egendom brutit mot i tillståndsbeslutet uppställt villkor, eller att någon, på grund av lego- eller annat avtal såsom bulvan för annans räkning besitter fast egendom, skall landskapsstyrelsen omedelbart vidtaga åtgärder för vräkning av innehavaren.

Talan angående fastställande av i 1 och 2 mom. nämnda förhållanden skall av allmän åklagare väckas vid domstol på den ort, där egendomen är belägen. Domstol åligger att utan dröjsmål tillställa landskapsstyrelsen avskrift av sitt utslag.

Då i 1 och 2 mom. avsedd talan upptages till behandling vid domstol, skall därom göras anteckning i protokollet över inteckningsärenden.

8 §.

Beträffande auktion, som förrättas på grund av 3 eller 7 § skall, med nedan i denna paragraf nämnda undantag, i tillämpliga delar lända till efterrättelse, vad om försäljning vid utmätning är stadgat.

Fast egendom får icke försälas till i 1 § 1 mom. nämnd person, sammanslutning eller stiftelse såframt köparen icke därförinnan erhållit rätt att äga densamma. Äger auktionsförrättare icke kännedom därom, huruvida den, som vid auktionen gjort högsta anbudet, är berättigad att äga fast egendom, och har honom icke före auktionens avslutande företetts utredning därom, skall han efter auktionens slut **anskaffa** sådan utredning på bekostnad av den, som gjort anbudet. Framgår härvid, att denne icke har rätt att äga fast egendom, skall ny auktion förrättas, varvid i tillämpliga delar gäller vad i 5 kap. 45 § 2 mom. utsökningslagen är stadgat. Då auktionen förrättas med stöd av 7 § har fastighetens ägare icke rätt att inropa densamma.

I kungörelse och kallelsebrev, som utfärdas beträffande auktion på fast egendom, bör framhållas, att auktionen förrättas på grund av denna lag och att rättigheten att inropa egendomen är begränsad på sätt i 2 mom. säges.

9 §.

Polismyndighet och annan vederbörande myndighet åligger, envar inom sitt ämbetsdistrikt, övervaka, att fast egendom icke förvärvas eller besittes i strid med bestämmelserna i denna lag eller med villkoren i landskapsstyrelsens tillståndsbeslut ävensom att sådana bulvanförhållanden som i 7 § nämnes icke förekommer och att stadgandena i denna lag även i övrigt iakttages.

Häradsskrivaren i landskapet Åland åligger att till landskapsstyrelsen översända avskrift av de journalutdrag rörande i denna lag avsedda fastighetsöverlåtelser, vilka offentligt köpvittne tillställt honom.

10 §.

Den som i landskapet Åland söker lagfart skall förutom i lag eller annorstädes föreskriven utredning förete antingen utredning därom att han innehar åländsk hembygdsrätt eller att sökanden meddelats i 1 § 1 mom. avsett tillstånd.

11 §.

Över landskapsstyrelsens i stöd av denna lag fattade beslut får besvär ej anföras.

12 §.

Denna lag får icke ändras, förklaras eller upphävas, ej heller avvikelse från den göras annorledes än med Ålands landstings bifall och i den ordning, som om grundlag är stadgat.

I landskapslag kan bestämmas att landstingets i 1 mom. avsedda bifall skall vid ärendets tredje behandling i landstinget omfattas av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. Landskapslag, där sådan bestämmelse införes, skall stiftas i sagda ordning.

13 §.

Denna lag träder i kraft den _____ och genom densamma upphäves lagen den 28 december 1951 om utövande av lösningsrätt vid överlåtelse av fastighet i landskapet Åland (671/51).

På överlåtelse av fastighet i landskapet Åland, som skett innan denna lag trätt i kraft, skall stadgandena i lagen om utövande av lösningsrätt vid överlåtelse av fast egendom i landskapet Åland även därefter äga tillämpning.

Helsingfors, den

L a g

angående ändring av lagen om kommunala arbetskollektivavtal.

I enlighet med Riksdagens beslut, tillkommet på sätt riksdagsordningens 67 § föreskriver fogas till 1 § lagen den 6 november 1970 om kommunala arbetskollektivavtal (FFS 670/70) ett nytt 3 mom. som följer:

1 §.

Vad i denna lag är stadgat om kommunala avtalsdelegationen skall i landskapet Åland äga tillämpning på det organ som enligt vad därom i landskapslagstiftningen är stadgat äger företräda kommunerna vid ingående av kommunala tjänstekollektivavtal i landskapet.

Helsingfors, den